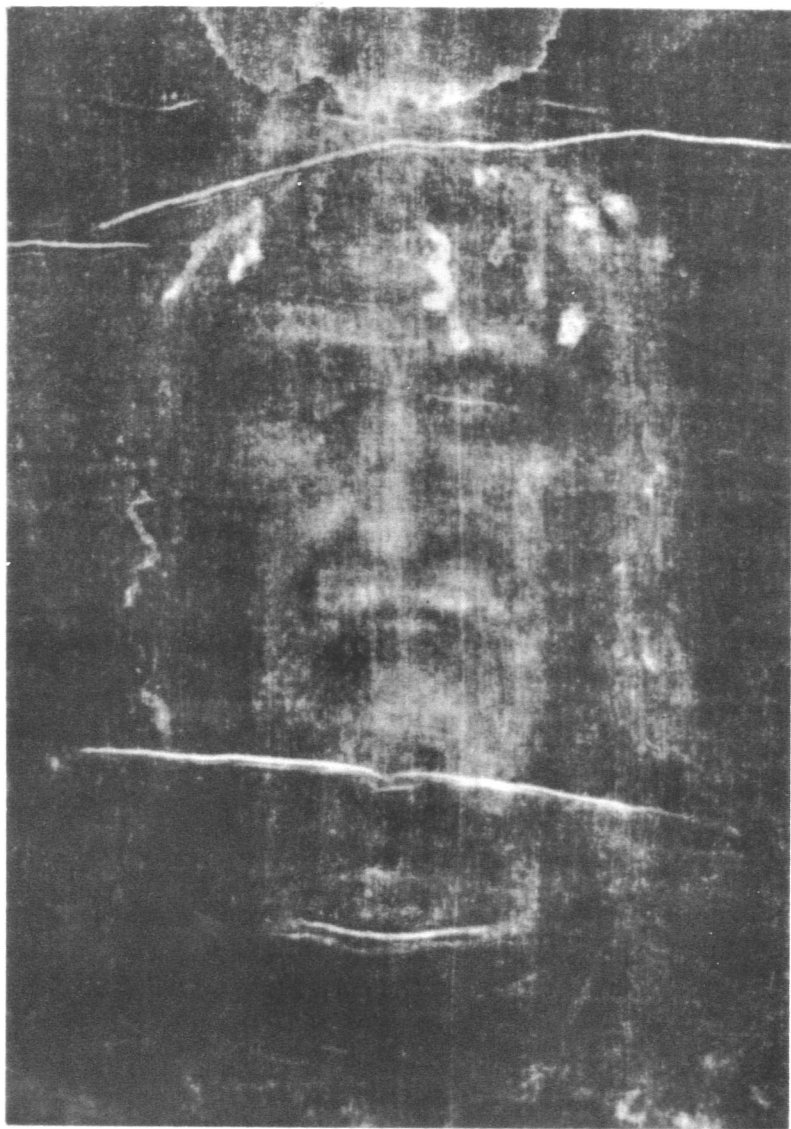

RE-FORMATIO

3/1970

JEG TROR PÅ HELLIGÅNDEN

AF PROVST ERICH ALSHAUGE, OKSBØL

Jeg tror på HELLIGÅNDEN, som er Herre,
og som levendegør, som udgår fra FADEREN
og SØNNEN, som tilbedes og æres tillige
med FADEREN og SØNNEN, som har talt ved
profeterne.

PROFETEN EZEKIEL skildrer i 37, 1-14 Israels afmagt som en dal fuld af ben. De lå i store mængder ud over dalen, og se, de var aldeles tørre. HERREN spørger ham: "Menneskesøn, kan disse ben blive levende?" Profeten: "HERRE, HERRE, Du ved det!"

Efter HERRENS befaling profeterer han: "Så siger den HERRE HERREN: Ånd, kom fra de fire verdenshjørner og blæs på disse dræbte, at de må blive levende!" Og Ånden kom i dem, og de blev levende og rejste sig på deres fødder, en såre, såre stor hær.

HERREN lod sit folk føre i fangenskab, lod templet nedbryde. Men i fangenskabets besøger Han sit folk, og der instruerer Han dem til at bede om ÅNDEN. Da denne bøn opsendes, kommer ÅNDEN og genopvækker livet i det, som var dødt. Folket fik lov til at vende hjem, templet blev genopbyg-

FORSIDEN Autentisk "fotografi" af Jesus?

Negativ fotografisk optagelse af detalje fra Kristi ligklæde, La Santa Sindona, som opbevares i Torino. Ligklædet er omtalt allerede omkring år 600 og er over korstogstidens Konstantinopel kommet til Torino. Den normale positive fotografiske gengivelse fremtræder som et fotografisk negativ med mørke skygger, hvor linned og krop har været i berøring. Disse skygger må være fremkommet under kemisk påvirkning af de salver, som blev anvendt ved gravlæggelsen (se Johs. 19, 39-40). En undersøgelse har påvist blodspor over hele kroppen som efter piskeslag, ligeledes i panden og håret som efter en tornekrone – de lyse pletter på negativfotografiet – og endelig store blodpletter på hænder, fødder og brystkasse.

På næste side gengives La Santa Sindone i øverste billede som normalt fotografisk positiv, i nederste billede som fotografisk negativ. – Ligklædet er 4,36 m langt og 1,20 m bredt. Hullerne stammer fra en kirkebrand.

A. S.

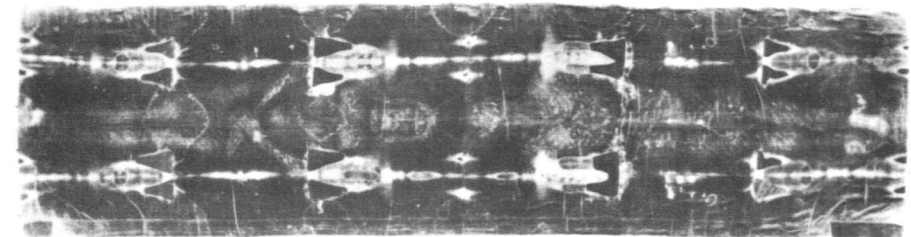
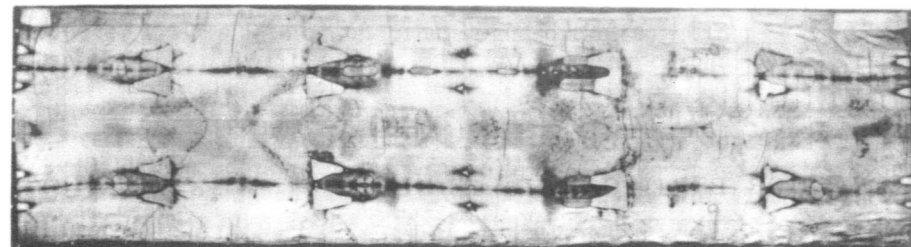
get. Harperne, som var hængt i exillandets piletræer, stemtes til ny lov-sang for GUD.

HELLIGÅNDEN gør levende. Sådan var det fra begyndelsen, da GUD HERREN dannede mennesket af agerjordens muld og blæste livsånde i hans næsebor, så at mennesket blev et levende væsen (1. Mos. 2, 7). Ja, endnu før mennesket blev til, var ÅNDEN livgiver, – GUDS ÅND svævede over vandene (1. Mos. 1, 2).

HELLIGÅNDEN fremtræder ikke først på Pinsedagen. HAN er en person i den hellige Treenighed, der har deltaget i skabelsen og "har talt ved profeterne", og da Det Nye Menneske, KRISTUS, skulle komme, er det ved HELLIGÅNDEN, HAN undfanges. Det er altså ingen ny magt eller kraft, der griber apostlene på Pinsedagen. Det er GUDS tunge, som bærer ordet frem. Det nye ved Pinsen var, at HELLIGÅNDEN da kom til apostlene for at opvække de døde ben til nyt liv. Det nye Israel blev levende, rejste sig på sine fødder, en såre, såre stor hær.

Det nye liv, ÅNDEN skænker, er et liv i KRISTUS. Han skal herliggøre mig, thi Han skal tage af mit og forkynde jer (Johs. 16, 14). Når ÅNDEN kan blæse liv i dødt, skyldes det den nære forbindelse mellem ÅNDEN og KRISTUS, der er LIVET. Påskedag og Pinsedag er principielt af samme væsen. Det er Påskens liv, der gives videre Pinsedag. Opstandelseslivet kanaliseres af ÅNDEN ind i Pinsens kirke, ind i de Helliges Samfund, hvor de "holdt fast ved apostlenes lære og ved fællesskabet, ved brødsbrydelsen og bønnerne". Kirken er KRISTI legeme, og KRISTI opstandelsesliv

LA SANTA SINDONE

formidles på den måde til de døbt. Ånden og Kirken hører til i samme trosartikel, "thi HAN skal tage af mit og forkynde jer". I Kirkens nådemidler giver Han Kristi liv videre til de troende hjerter. Han herliggør KRISTUS og gør HAM til HERRE over mennesker ved at lede dem frem til at hylde HAM som HERRE. – Ingen kan sige: JESUS er HERRE, uden ved HELLIGÅNDEN.

Efter Sct. Peters pinseprædiken stak det tilhørerne i hjertet, og de sagde til ham og de øvrige apostle: "Brødre, hvad skal vi gøre?" Peter svarer dem: "Omvend jer og lad jer døbe hver især i Jesu Kristi Navn til jeres synders forladelse, så skal I få HELLIGÅNDEN som gave".

Vi fik Helligånden som gave i dåben. Ikke en ånd, der giver trællekår, men en ånd, der giver barnekår.

Ligesom Sct. Paulus påmindede Timoteus som at opflamme den nådegave fra GUD, som han fik ved apostelens håndspålæggelse, sådan må alle i det hellige embede påminde sig selv og hverandre om denne gave. Gaven, som apostlene fik af JESUS, da HAN kom til dem gennem lukkede døre, åndede på dem og sagde: "Modtag HELLIGÅNDEN!" Alle døbt må vogte sig for fortvivlelse og mismod og minde hinanden om HELLIGÅNDENS gave i dåben.

I Israels fangenskab, i apostlenes fængsel, i Kirkens nød og afmagt formår HELLIGÅNDEN at levendegøre.

Lad os derfor i afmagt, fornedrelse eller lænker, efter HERRENS befaling bede: "ÅND, kom fra de fire verdenshjørner og blæs på disse dræbte, at de må blive levende".

KOMMENTAR

KVANTITET ELLER KVALITET ?

AF PASTOR B. RIISGAARD, ÅLBORG

EN KLOG MAND sagde for snart mange år siden, at det, der var galt med den danske kirke, var, at den ikke havde noget sigte i sin forkyndelse eller med sit arbejde. Det har vist ikke bedret sig meget siden. Jeg tror ikke, det er helt ved siden af at sige, at vi i alt fald ofte har et galt sigte. Det kan synes, som sigter vi mere på kvantitet end på kvalitet.

Nøduddannelse af præster.

DET GÆLDER også forslaget til nøduddannelse af præster. Det er vel gået op for de fleste, at vi har præstemangel, og at den i dette tiår formodentlig bliver særdeles følelig. Man har derfor på højeste plan givet sig i kast med problemet. Resultatet er blevet, at man – også for at komme visse urimeligheder og uhyrligheder til livs – foreslår en teologisk nøduddannelse af folk over 35 år til præstegerningen. Basis er lærerud-

dannelsen; derover foreslår man så en mere specifik teologisk uddannelse.

Det er for den sidstes vedkommende, jeg synes, at man i for høj grad har sigtet på kvantitet fremfor på kvalitet. Det er, som om det gælder om at gøre det hele så tiltrækkende som muligt og for så mange som muligt. Det er da også et fremskridt i forhold til det helt eller delvis tilfældige, men det er alligevel for utilstrækkeligt efter den skitserede læseplan.

Det er i vore dage et så hårdt og krævende job at være heltids-præst, at uddannelsen ikke kan blive stor og grundig nok. Jeg mener derfor, at der må stilles ganske anderledes store krav, når det gælder bibelkundskab og -forståelse, bl. a. at man ikke ser bort fra det græske sprog, der tvinger til læsning af, hvad der faktisk står i teksten. Jeg mener dertil, at der må lægges megen vægt på det dogmatiske stof, fordi man ikke ansætter en præst til at lufte privatmeninger, men til at bekende og bevidne Kirkens Tro. Og endelig bør de religionsfilosofiske krav skærpes; viden her bliver stedse nødvendiggjort, når man som præst tvinges til at skulle stå til regnskab for troen.

Det er vel så i det hele taget et spørgsmål, om det klogeste ikke havde været på en fornuftig måde at indføre deltidspræsten med et til behov, evner og anlæg svarende begrænset arbejdsområde. Præst kan man udmærket være uden at være teolog af fag. Men samtidig måtte så kravene til den teologiske uddannelse, som ingen kirke kan være uden, skærpes betydeligt, og det må i lige grad gælde den teoretiske som den praktiske.

De kirkelige handlinger.

ENDNU et par ting skal fremdrages, hvor vi sigter på kvantitet og ikke på kvalitet. Det gælder de kirkelige handlinger. Kvantitetsbegreber lammer vore drøftelser, hindrer nytænkning og virkelig revision af praksis.

Vi viger således uden om en fornuftig gudsdyrkelse, når det gælder en dåbspraksis, der giver os mulighed for at fremlægge dåbens kvalitet i samtale og undervisning. Et første skridt ville være at få navngivelse og dåbshandling klart adskilt, hvilket vel også kommer med den civilregistrering, der lurder lige om hjørnet. Et andet skridt ville være at ophøre med alle disse klatdåb spredt ud over snart sagt alle søndage under byforhold. Hvorfor ikke i hver menighed have en fast dåbsgudstjeneste efter stedets behov (hver, hveranden eller tredie søndag)? De hensygnende eftermiddagsgudstjenester kunne passende anvendes til dette. En sådan dåbsgudstjeneste ville give mulighed for at samle handlingen om dåb både ved en forberedende orientering og undervisning og under selve gudstjenesten.

Konfirmationen er atter kommet i kritisk søgelys – forståeligt nok. En fornem opgave er med den betroet os. Men dermed er næsten alt også sagt. Dels er vi i vildrede rent principielt, og dels er vi, hvad angår det mere praktiske, ladet underligt i stikken. Vi diskuterer for tiden, hvilken alder der er mest hensigtsmæssig, men vi gør det ikke uden skelen til det kvantitative. Vi er urolige for at røre for meget ved alderen, fordi vi er bange for at miste for mange, hvilken risiko vi også løber, om vi flytter konfirmationen frem til 8. eller 9. klasse.

Det kvalitative – og jeg mener stadig, at der er kvalitet forbunden med konfirmationen – ville måske bedre tilgodeses, om man lidt mere skelne-

de mellem konfirmandundervisning og konfirmationshandling. Konfirmandundervisningen kunne udmærket gives på 6.kl.-trin, hvor der er mere åbenhed over for en saglig undervisning end i 7.kl. Selve konfirmationen derimod udskydes til 8. eller 9.kl.-trin og finder sted efter en forberedelse til konfirmation, der ikke her er forstået i snæver pietistisk betydning. Det burde være en selvfølge, at skolen i begge perioder ikke meddeler kristendomskundskab.

Det er givet, at en sådan fremgangsmåde vil medføre en nedgang i konfirmationerne. Men gør det noget? Som det er nu, er konfirmationen for de mange de facto et farvel (med eller uden tak) til kirke og kristendom. Det foreslåede har dog en chance for at gøre konfirmationen for de nok færre til et goddag (og velkommen) – og det var dog sigtet, må derfor også være at foretrække.

Radio- og TV-gudstjeneste.

OG ENDELIG kan jeg ikke dy mig for at nævne radio- og TV-gudstjenester i denne forbindelse, hvor vi drøfter forholdet mellem det kvantitative og kvalitative. Hvad gudstjenester angår, er man ikke karrig i programlægning og -aftale. Der er faktisk gudstjenester i massevis og opbygghed i spandevs. Og jeg vil heller ikke vove den påstand, at alt dette er spildt og uden betydning. For mange er det den sidste, tynde tråd til Kristus og hans Kirke.

Men spørgsmålet er alligevel, om vi ikke i vor iver for at nå de mange, venner folk langsomt af med at gå i kirke og leve som kristne – altså det kvalitative at være "i Kristus". Og hvor mange når vi så egentlig? Vi anklager heftigt senmiddelalderen for at have fremmet en tilskuermentalitet. Men man kom dog for at se! Det behøves ikke længere. Man kan sidde roligt derhjemme og "høre på" via radio og med TV "se til", langt bedre end om man sad henne i kirken på første række. Det skal fordærve gudstjenesten. Den bliver et show-nummer og kristelig underholdning, som man overværer og konsumerer i sin egen gode stol.

Selvfølgelig skal massemedierne benyttes, men de bør mere udnyttes gennem nærgående og engagerende foredrag, samtaler og undervisning, der fører frem til gudstjenesten, som man går og gør. Gudstjenesten er en "happening", der forener det sakramentale og det sacrifielle.

Med den nuværende kvantitative strategi konkurrerer vi os selv til døde, og dermed fremmer vi vort folks afkristning. Lad os høre op med, i det mindste gennem TV, at transmittere Kristus som underholdning for massen. Det har intet at gøre med glæden for folket, hverken til Jul eller Påske. Vi bringer Kristus skam og gør Kirken til grin.

Med alt dette vil jeg ikke, at vi skal give os til at skilte med kristelige kvalifikationer. Som om vi kunne det? Som om vi havde nogle? Nej, jeg vil kun, at Ordets kvalitet må stå der – og nå os. Ikke Ordets kvantitet, men Ordets kvalitet skaber Kirke og gør kristne.

ÆGTE OG UÆGTE KONFLIKT

AF FORFATTEREN POUL HOFFMANN, BIRKERØD

MED BETEGNELSEN den kristne kirke tænkes i det følgende ikke på nogen speciel kirkeorganisation, men på Jesu Kristi Kirke tværs gennem alle organisationer. Prøver man at forestille sig Fomerkirken, Den danske Folkekirke, Den apostolske Kirke etc. som en række sammenbyggede skyskrabere på hver 100 etager, nogle tykke og andre tynde, kan man nogenlunde forestille sig kirken som de nederste etager i hver af dem. I folkekirken måske ca. de fem nederste, andre steder måske én eller nioghalvfems, men alle vegne sådan, at hvis disse etager tages væk, falder resten af sig selv.

Denne Guds kirke er i dag stedt i en ægte konflikt: Den, der betegnes højre kontra venstre. Det er i virkeligheden ikke så meget en betegnelse som en farlig tilsløring af konflikten. Der er ikke tale om et venstre og et højre; der er tale om et ud af kristendommen og et ind i kristendommen. Dybest set kan der ikke tales om en indre konflikt, for det, der betegnes kirkens venstrefløj, ligger meget ofte uden for kirken, hos os snarere i sjette etage end i femte, som det jo navnlig er helt indlysende, hvor bekendelsens centrale sandheder fornægtes direkte eller ad krogveje. Den såkaldte venstrefløj har sin organiske forlængelse i navnkristendom, erklæret hedenskab og antikristendom, men det er ikke altid, den har nogen organisk forbindelse med kristendommen.

Her ligger den ægte konflikt, som har krav på vor udelte opmærksomhed. Men desværre vier vi i alt for høj grad vor opmærksomhed til uægte konflikter på "højre fløj"; til uægte konflikter i kirken.

Der er tre fraktioner i kirken, som fører broderstrid. Om jeg husker ret, er det Lesslie Newbiggin, der ved en lejlighed har betegnet dem den katolske kirketype, den protestantiske kirketype og pinsekirketypen. Måske kunne vi her bedre give dem en anden betegnelse: Den kirkefundamentalistiske, den bibelfundamentalistiske og den åndsfundamentalistiske – idet jeg så må håbe, at man sammen med mig vil tage ordet fundamentalisme i dets egentlige og sunde betydning. Det er et godt ord; vi har ikke rigtig noget, der kan erstatte det, og det er en sørgelig ting, hvis vi lader os det fravriste, fordi man fra den såkaldte venstrefløj belaster det med alle mulige bizarre forestillinger, som må være hentet fra egne sjælelige pulterkamre, eftersom ingen fundamentalist vil kendes ved dem.

Altså: Den katolske, kirkefundamentalistiske type – hvortil naturligvis også i vidt omfang vor hjemlige højirkelighed hører; den protestantiske, eller bedre evangeliske, bibelfundamentalistiske type; og den pinse-åndsfundamentalistiske type, der i nutiden ingenlunde lader sig begrænse til

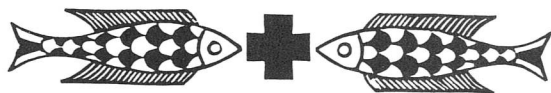
pinsebevægelsen i traditionel forstand. Det er den trehed i den levende kirke, som synes at have en mere end tilfældig relation til Treenigheden – det behøver ikke uddybes, hvorledes det ville være temmelig let at sætte de tre typer i forhold til hver sin af de tre personer i Guddommen, uden at jeg tør påstå, at vi skal gøre det. Det er som de tre sider i en lygte, som ét og samme lys brænder i. Der er en guddommelig identitet imellem dem, og tilsammen er de kirkens rigdom.

Skal man konkretisere kirkens problem i dag, og kirkens tragedie i dag, ved jeg ingen bedre måde at gøre det på end at pege på den forargende strid imellem disse tre dele af Kristi Legeme. Den mangel på gensidig forståelse, den indbyrdes pegende fingre, den bekæmpelse hinanden, som dag ud og dag ind bedrøver Gud og suger vore kræfter fra den ægte konflikt, som i dag er ført så tæt ind på os, at modstanderens spydspidser nu betegnes "kirkens venstrefløj", og fra den sendelse, der er selve grunden til kirkens eksistens i verden.

Før vi har fået disse enorme bjælker ud af øjnene, kan vi vist ikke se klart nok til at give os i kast med den virkelige fjende: Denne verdens fyrste. Vi risikerer ligefrem at gøre ondt værre. Spørgsmålet er af helt afgørende betydning: Den ene af de tre typer kan ganske simpelt ikke eksistere og ikke tænkes uden de to andre.

Så længe denne sørgelige broderstrid får lov at fortsætte, skal vi næppe vente nogen vækkelse uden for mere lokale sammenhænge. Vi ved ikke meget om, hvordan en gennemgribende vækkelse vil forme sig, hvis den kommer; det er troligt, at den vil forme sig ret forskelligt fra, hvad vi kender fra tidligere fornyelsestider i historien. Men dét ved vi: At den vil være virket af Guds Ånd; at den vil være en tilbagevendende til Bibelen, hele Bibelen; og at den vil komme inden for kirken i ovennævnte egentlige forstand (vækkelse uden for kirken er det, vi kalder sekter; det er som fosterdannelser uden for livmoderen, hvilket som bekendt i gunstigste fald ender i abort).

Disse tre ting ved vi på forhånd om livsfornyelsen, og derfor ved vi også, at vi ikke får den, som Gud længes efter at give os den, før kirkefundamentalismen, bibelfundamentalismen og åndsfundamentalismen holder op med at bestræbe sig på hinandens og dermed deres egen udryddelse og på ny forstår sig selv som mangfoldighedens rigdom i grundlæggende enhed. Der er en nøjsomhed, som er ilde anbragt over for Gud; vi må atter vove at plyndre hele sandhedens skatkammer i stedet for hver i sit hjørne at sige, at når vi har dette, kan vi undvære hint. Det har hast, for dagene er onde, tiden er kort, og meget, meget er ugjort.

DEBAT-GUDSTJENESTE

AF PASTOR POUL EXNER, ALBERTSLUND

PÅ OPFORDRING fra redaktøren skal jeg hermed fremsætte nogle indtryk fra mine erfaringer ved nogle debatgudstjenester, som jeg har haft ansvaret for her i Albertslund.

Debatgudstjenester skal man ikke give sig til at lave, fordi man synes, ideen er god eller demokratisk, men kun hvis det er naturligt og nødvendigt. Det er det i Albertslund. Det er naturligt i Albertslund, fordi gudstjenesten og prædikenen altid har skabt debat. Det gælder Jesu egen prædiken og apostlenes. Gudstjenesten har også altid gjort det. Det gælder i missionssammenhængen, hvor den afholdte gudstjeneste altid har været kirkens visitkort og saglige udspil. Debatgudstjenester er derfor ikke udtryk for nogen særlig demokratisering af menigheden eller nogen form for relativisering af den kristne tros indhold. Jeg vil driste mig til at sige tværtimod. En debatgudstjeneste er en sanering af den pseudodebat, der alligevel foregår mellem parter, som aldrig rigtig gør hinanden ansvarlige for deres påstande. En debatgudstjenestestemning er ikke præget af at "det, du siger, er ligeså godt som det jeg siger", men er et langt stykke en efterkommelse af Paulus' anbefaling af sig selv og sine medarbejdere "ved forkyndelse af sandheden, ved Guds kraft, ved retfærdighedens våben til angreb og forsvar".

Jo mere denne dialog kommer igang, desto mere forpligtes man på og tvinges man til at fastholde "den rette lære", fordi den er den eneste repræsentative og overensstemmende med gudstjenestens postulat, og også lettest at forsvare, fordi den simpelthen er sandheden. Og som sandheden også den mest spændende både for troende og vantro.

Men debatgudstjeneste afholdes virkelig også, fordi den almindelige kirkelige situation er en dom over kirkens normale prædiken. Sandheden i denne dom afgøres ikke på præstekonventer eller i kirkelige organisations bestyrelser. Den afgøres i dette møde, hvor det viser sig, hvem af parterne, der virkelig taler dansk. Hvis der findes floskelagtige forbehold og indvendinger overfor kirken og floskelagtig pseudoteologi indenfor det folkekirkelige etablissement, så overlever disse floskler dårligere i en debat, der er rejst ved gudstjenestens nys stedfundne alt-eller-intetpostulat end i et politisk bestemt folkekirkeligt miljø.

Debatgudstjenesten rummer alle de farer for misbrug og udvanding som allerede er massive kendsgerninger i vor kirkelige situation, men debatgudstjenesten er selv et middel til påvisning af disse misbrug og til fornyet bod og bedring på dette område. Derfor retfærdiggøres de også bedre ved deres gennemførelse end ved dette begrænsede indlæg til forsvar for dem. De er i sig selv kompetente udtryk for Kristi sakramentale nærvær i sin menighed. En fornægtelse af deres mulighed er en fornægtelse af en ægte side af dette nærvær. Deres afholdelse fratager alle parter de dårlige undskyldninger og gensidige beskyldninger for tingenes tilstand.

"HERRENS BORD"

Højmessen i den katolske kirke i dag.

Hefte tilrettelagt og udgivet af liturgikommissionen for bispedømmet København og godkendt af biskop Hans Martensen d. 2. februar 1970. (62 sider. Pris 2 kr.)

AF LEKTOR PER DOLMER, ÅLBORG

I DE GODE gamle dage for blot 10 år siden vidste man, hvordan messen skulle fejres. Tekster og rubrikker var i skønneste orden; så værdsatte man orden, var det virkelig de gode gamle dage. Værdsatte man fornyelse, var dagene næppe så gode. Men så kom koncilet, og alt begyndte at blive nyt. Usikkerheden voksede. Fra søndag til søndag var der ændringer i gudstjenesten, snart små, snart store, snart skyldtes de præstens trang til at eksperimentere, snart skyldtes de bud fra biskoppen og fra Rom. Når derfor en godkendt messevejledning i dette forår udsendes til de noget forvirrede menigheder, er det rimeligt, at den modtages med taknemlighed af dem, som er trætte af bestandige forandringer; nu ser de i vejledningen et fast holdepunkt for gudstjenestens fejring. Den modtages med forventning af dem, som har håbet på fornyelse. Bringer den tilstrækkelig fornyelse? Jeg tror, at vejledningen giver mulighed for at få ro til fornyelse.

Før vejledningen nærmere skal drøftes, vil det være på sin plads at sige farvel til det, den ikke giver, retningslinier for en messe, hvor de æstetiske værdier blev sat i højsædet. Farvel til latin, røgelse, udstrakt brug af paramenter, farvel til den gregorianske sang. Med stor sorg må man sige farvel til den skønne tjeneste, hvor disse ting var væsentlige bestanddele. Som bestanddele findes de også i den nye messe, men her er de ikke væsentlige.

Det væsentlige i den nye måde at fejre messen på er, at den skal fejres af præst og menighed i fællesskab. Dette præger tekster og riter i retning af enkelthed og jævnhed. Tjenesten skal ikke være for liturgiske specialister, men for almindelige (= katolske) mennesker. Den forudsætter, at menigheden ikke blot deltager fra deres pladser nede i kirken, men at i hvert fald flere fra den hjælper præsten ved alteret. Indledningsvis hedder det (s. 7):

"Præsten træder ind i kirken, ledsaget af de menighedsmedlemmer, der har en særlig tjeneste at udføre ved messen".

Ministranterne nævnes næppe med et ord, til gengæld omtales lektorerne (s. 14):

"Både mænd og kvinder kan gøre tjeneste som oplæsere, lektorer".

Det havde været rimeligt, at man ikke af interesse for det nye, ganske

glemte det gamle. Vist er det udmærket, at den verbale tjeneste får sin plads, men den manuelle bør dog ikke forsmås, især ikke, når det gælder om at drage menigheden ind i tjenesten, så er der brug for forskellige gøremål.

Hvis der sørges for en tilrettelagt turnus mellem de mennesker, der vil hjælpe i messen på den ene eller den anden måde, og hvis de hentes fra alle sociale og kulturelle grupper i sognet og både fra unge og ældre og gamle, kan klikevæsen undgås, og noget værdifuldt er opnået. Det eneste krav til lektorer må være, at de kan læse ordentligt op. Det er alle ikke lige gode til.

Forleden søndag var her trosbekræftelse eller konfirmation. Ind kom en højtidelig procession i kirken. Messedrenge, ministranter, præst, alle i skønne liturgiske dragter. Midt i det højtidelige optog en mand i jakketøj – lektoren. Han undrede sig over, at ministranter og messedrenge, som er lige så lidt indviede som han selv, skulle optræde i fuldt skrud. Kunne man ikke på højtider lade alle være i festens klæder, og så på almindelige søndage lade alle, måske også præsten, være i nutidigt pænt tøj?

At gøre teksterne jævne og forståelige er i det store og hele lykkedes. Derfor overraskes man ved på side 14 at læse:

"Mennesket skal ikke leve af brød alene, men af hvert ord, som udgår af Guds mund" (Mat. 4, 4). Derfor dækker kirken bordet med Guds ord (sic!) gennem oplæsning af udvalgte tekster fra Bibelen".

I almindelig sprogbrug er ord noget man taler, skriver, hører og læser, men ikke noget man dækker bord med.

Den apostolske trosbekendelse kan nu bruges i stedet for Nicænum. Også det er en bestræbelse mod det enkle. Men hvorfor er folkekirkens formulering ikke fulgt, bortset fra katolsk i stedet for almindelig? Folkekirken har vundet hævde på at bruge Apostolicum i gudstjenesten. Her burde den katolske kirke have fulgt folkekirkens ordlyd, når den som noget nyt begynder at bruge denne bekendelse som menighedsbekendelse. Derimod kan man undskylde den specielle katolske ordlyd til Fadervor med, at katolikker i mange år har bedt denne bøn på en bestemt måde, som derfor må respekteres. Bedre havde det dog været, om man var nået frem til en fælles ordlyd til Fadervor.

Synsbekendelsen i begyndelsen af messen kan udtrykkes på flere måder, som alle på den ene eller den anden måde er kædet sammen med Kyrie. Denne forbindelse føles naturlig. Der gives mulighed for tre bibellæsninger. Evangeliets annoncering besvares nu som i folkekirken med den smukke hilsen: "Gud være lovet for sit glædelige budskab". Der er kommet flere præfationsbønner, og de hidtidige har fået en enklere ordlyd. Der er flere sæt kanonbønner at vælge imellem, og det føles som en berigelse at kunne skifte mellem disse bønner fra messe til messe. At nadveren fejres med præsten bag alteret vendt mod menigheden føles allerede som noget helt naturligt, og man vænner sig nu hurtigt til stående at modtage nadverens brød i hånden.

Med dette hefte er der lagt en ramme omkring fornyelsen af messen. Der er mange muligheder, som det er præst og menigheds sag at realisere. Nogle ideer vil vise sig at være døgnfluer, andre vil blive stående og bevise, at de kan fåle at blive slidt. Nu tør man blot håbe, at danske kato-

likker til en ret kort række af fortræffelige katolske salmer vil føje en lang række af folkekirkens bedste gudstjenestesalmer, så Grundtvigs opfordring bliver virkelighed:

"Istemmer over Herrens bord, nu menighedens fulde kor".

MARIA BEBUDELSE 1970

Prædiken ved højmessén i Nørrelandskirken, Holstebro

AF FORFATTEREN POUL HOFFMANN, BIRKERØD

MEGET ER i tidernes lange løb blevet sagt og skrevet om denne Den hellige Jomfrus smukke lovsang. Meget med dyb betagelse og meget med dyb indlevelse. Helt fra oldkirkens dage har den hørt til kirkens kæreste salmer og været fast led i gudstjenesten. Det er den jo desværre ikke mere i vor lutherske kirke. Det er måske en af grundene til, at det går så trægt for os at fatte alt, hvad der ligger i, at Kristus gennem Maria var en Israels søn – nu i vor tid, hvor det nok er vigtigere end nogen sinde at fatte netop dette.

Nogen gigantisk, brusende hymne er det jo ikke, sådan som en David kunne have præsteret det. Der er tale om nogle vers, der vælder ud af en ung piges sprængfyldte hjerte; sprængfyldt af Guds Ånd. En ung pige, der er dybt fortrolig med de hellige skrifter og tager ord fra dem til hjælp for at tolke sin i virkeligheden usigelige jubel og taknemmelighed.

Som famler for at få sagt alt det bedste, hun kan, til hyldest for Gud, som hun elsker, og som er trådt hende nærmere og har vist hende større godhed, end hun eller noget andet menneske helt kan forstå. Selve denne famlen er så umiddelbart ægte og rørende, at den i og for sig åbenbarer den kærlighed, hun ville give udtryk for, bedre, end hun kunne have gjort ved noget formfuldendt mesterværk.

Bibelen er fuld af formfuldendte mesterværker. Det er fabelagtigt. Alverdens uddødelige skribenter blegner i sammenligning. Somme tider når man sidder med Esajas eller Johannes, kan man egentlig godt forstå noget af de gamle pietister, der nægtede at læse andre bøger end Bibelen.

Men den følelse kan man også få, når man fordyber sig i Marias lovsang. Helligånden kan også vælge at tale gennem et enkelt lille menneskes forsøg på at få fremført en tak, som vi alle sammen skal bruge evigheden til at få fremført til gavn. En landsbypige fra Galilæa – hun var formentlig kun seksten år – men den store David ville have nikked bifaldende til disse linier af sin fjerne efterkommer.

Meget bliver sagt om dem også i dag ud over landet, rundt om i kirkerne. Det er nok godt, at man ikke kan høre det hele. Det synes jo at skulle blive mode at benytte Mariæ Bebudelsesdag til vidtløftige diskussioner om,

hvorvidt det nu også kan have sin rigtighed med jomfrufødselen. Det skal være så svært at tro på, siger man. Vor tids mennesker har jo i det hele taget fået så rasende svært ved at tro på sandheden, og så let ved at tro på alle mulige løgne.

Det var fristende at opholde sig ved den sag. Vi skal ikke gøre det. Uden stærke ord gik det ikke af, hvis der skulle tales, som der bør tales om de ting.

Måske kunne man gå nogenlunde lidenskabsløst til værks over for den intellektuelle utilstrækkelighed, der gør det svært for moderne forstandsmennesker at tro på jomfrufødselen. Måske endda også over for den åndelige uredelighed, som det er, når en kirkens forkynder benægter denne eller andre centrale sandheder i kirkens bekendelse. Men man kunne ikke tale lidenskabsløst om det angreb på Marias ære, som det drejer sig om.

Hellere nøjes med at konstatere, at Kristi fødsel af en jomfru er en uudsikkelig bestanddel af hele den kristne sandhed, af hele evangeliet. Hvis det ikke udtrykkelig stod omtalt i Bibelen, måtte vi antage det alligevel.

Det er et stort gode, at vi har en så udførlig beretning om det. Maria har i sene år betroet sig til lægen Lukas om disse ting, som hun ellers har haft svært ved at betro til nogen. Efter al sandsynlighed i Efesus, hvor hun boede i apostelen Johannes' hus, og hvor Lukas kom sammen med Paulus. Der har de siddet og talt sammen i de grønne nætter, medens frøerne kvækkede i sumpene og det mægtige Artemistempel tårnede sig op i det fjerne. Der har hun sikkert også med et undseligt smil indviet ham i den lille takkesalme, der fødtes i hende ved mødet med Elisabet, og måske protesteret, da han ville skrive den ned. Resultatet er blevet disse fuldkomne vidunderlige skildringer af Kristi fødsel og barndom i Lukas' evangelium.

Men hvis vi ikke havde haft disse skildringer, og hvis vi ikke havde haft bevidnen bevidnet andre steder i Ny Testamente, og hvis vi ikke havde haft profetierne om den i Gamle Testamente, så måtte vi alligevel have antaget, at Kristus var født uden nogen jordisk fader. Han, som set fra jorden er Guds søn og set fra Himlen Menneskesønnen. Det er ikke nogen mindre væsentlig, endsige tilfældig omstændighed. Det står i den uløseligste sammenhæng med selve frelsens realitet. Med alt, hvad kirken overhovedet har at sige og at være.

Gud blev menneske. Det var det absolut eneste, der kunne redde mennesket. Det er ligegyldigt, hvilken vinkel man vil fremstille evangeliet under – så længe det er det sande evangelium, er det en uundværlig forudsætning, at Kristus var Guds og menneskets søn, for ramme alvor.

Ingen anden end Gud havde noget at betale menneskets gæld til dødens fyrste med, for vi skylder ham i forvejen alt, hvad vi har, og alt, hvad vi er. Mennesket gav sig med hud og hår i hans vold ved syndefaldet. Det gik ud af livets rige, det forlod sin skaber og gav sig selv til hans fjende, og så var der ikke mere at tale om. Det var dødens bytte, som det udtrykkelig var blevet advaret om, og det kunne aldrig ændre det. Sådan er det med mennesket, det er det, vi har set ned gennem historiens årtusinder; dødens bytte.

Kun Gud havde noget at betale med. Han skyldte ikke dødens fyrste noget. Men han var ikke et menneske. Så måtte han blive det. Ikke, at han rent juridisk havde nogen grund til at betale; hvad den blotte retfærdighed

angik, havde han al grund til at lade være. Men han elskede mennesket, der så troløst havde forladt ham. Han ville redde det hjem fra dødens land.

Så måtte han blive menneske, for ramme alvor – ikke i nogen symbolsk betydning. Han blev det. Han ofrede sit liv på Golgatha for at frelse sit menneske – sin brud, som Bibelen jo om og om igen kalder Israel og kirken; alle helte, der i historien og litteraturen har ofret livet for deres elskede, er bare skygger af Kristus på korset.

Han betalte gælden. Døren til livets land står åben for hvert eneste menneske nu. Enhver, der blot vil, kan gå tilbage til det evige liv. Hvordan? Hvor er døren? Ja det er Ordet og sakramenterne. Det er troen og dens gerninger.

Men havde det bare været et menneske som dig og mig, der døde på Golgatha, så ventede gravens evige mørke os nu som før.

Eller en anden måde at sige det samme på, en anden måde at udtrykke evangeliet på, det glade budskab:

Kristus opfyldte loven. Gud udvalgte sig et folk på denne jord, Israels folk. Han gav dem befaling til at opfylde loven. Det er nemlig, hvad der kræves for at leve evigt. Den, der fuldtud kunne opfylde loven, ville døden ingen magt have over; men den dag, du synder, skal du dø.

Kærlighed er lovens opfyldelse, og den, der kunne leve helt og fuldt i kærligheden, ville leve evigt. Det er ikke bare teori. Jeg er sikker på, der er nogle til stede her, som ved, hvordan døde opvækkes. De kan nok ikke gøre det, for de kan ikke opfylde kærlighedens lov. Men de ved, hvordan det går til. De kender kraften. De har mærket den. Mærket den sådan, at de ved, at hvis de selv havde været døde i det øjeblik, ville de være blevet levende igen.

Der er vist i enhver kristen forsamling nogen, der kunne fortælle om den slags erfaringer; det er bare med at få taget sig sammen til det. Jeg tror, vi bør tage os sammen til at fortælle hinanden sådan noget i disse onde dage, selv om det er næsten lige så svært, som det var for Maria at fortælle om dengang, da kærligheden overskyggede hende og vakte liv i hendes skød.

Det er ikke teori. Kærligheden magter døden, som morgensolen magter nattens mørke.

Gud udvalgte Israel og udmøntede loven for dem i Moselovens mange enkeltbud. Han gav dem befaling til at holde den, til at bane lovens vej tilbage til livet for den fortabte menneskehed. Men de kunne ikke.

De kunne ikke, trods al profeternes tordnen og alle straffedomme, ja trods alle de velsignelser, Gud udøste over dem. Hele Israels historie er et mægtigt vidnesbyrd om, at mennesket ikke magter at holde loven, for mennesket elsker ikke; det er i dødens kulde.

Men så kunne Israel alligevel. Somme tider giver Gud befaling til noget umuligt; det har de fleste af os vel oplevet. Noget, som vi ikke kan. Men så kan vi godt begynde at glæde os, for så kan vi være sikre på, at vi kan alligevel. Vi kan være ganske trygge, for Gud gør selv det umulige; han opfylder selv befalingen for os.

Israel fik alligevel opfyldt loven, i Kristus, i den ene jøde, i Guds og Marias søn. Han er meningen med hele Israels historie, dens sammenhæng og dens fuldbyrdelse. I ham blev Israel alligevel livets banebryder,

som Peter kalder Kristus i sin tale i Salomons søjlegang.

Kristus elskede uden grænser, han levede uden synd. Derfor kunne graven ikke holde ham, og derfor kan den ikke holde et eneste menneske, der griber hans hånd. Griber hans hånd, hvad vil det sige? Ja det er Ordet og sakramenterne. Det er troen og dens gerninger.

Men havde det bare været en som dig eller mig, der opfyldte loven, så skulle vi have haft det i gåseøjne. Så havde det været en parodi. Så havde vi ikke andet at gøre end at berede os på den evige død.

"Min sjæl højlover Herren", sang Maria, "og min ånd fryder sig over Gud, min frelser; thi han har set i nåde til sin ringe tjenerinde. Han har taget sig af Israel, sin tjener, og kommet barmhjertighed i hu mod Abraham og hans æt til evig tid, sådan som han lovede vore fædre".

Sådan sang hun, med livets banebryder under sit hjerte. Sådan sang hun, der senere skulle stå ved korset med et sværd gennem sin sjæl, ondere end nogen stålklinge, i det øjeblik, da den grænseløse kærlighed ramte denne verden med en sådan kraft, at jorden skjælv og klipperne revnede og gravene åbnede sig, og mange af de hensovede helliges legemer opstod, og de gik ud af gravene, som Mattæus beretter. Og høvedsmanden, der holdt vagt, og de andre på stedet blev rædselsslagne og udbrød: "Sandelig, han var Guds søn!"

– Det er så svært at tro på jomfrufødselen i vore dage, siger man. Ja, Gud nåde denne slægt! "Herefter skal alle slægter prise mig salig" – ja, med undtagelse af frafaldets og vantroens frygtelige slægt, Maria. Den priser dig ikke salig. Den pletter din ære med det ene påfund mere forrykt end det andet.

Hvad nu, hvis man fandt på i bønnen her efter prædikenen at bede Den hellige Jomfru om tilgivelse for vor tids forargelige vantro? Det kunne vi vel ikke i en protestantisk kirke; der er vel et regulativ, der forbyder det. Måske kunne det udskyde dommen, måske ville det forlænge nådefristen; men man kan vel ikke gøre det.

Vi elsker jo at protestere. Navnlig protesterer lutheranere efterhånden mod det meste af det, som Luther troede og lærte. Til gengæld er det småt med protesterne dér, hvor de ville være velanbragt. Hvor vi dog ofte råber i kor med tidsånden og tier stille, hvor den tier stille.

Man kan vel ikke bede til Maria i en protestantisk kirke. Vi protesterer mod det romersk-katolske syn på Maria. Vi vil ikke have, de kalder hende himmeldronning og beder til hende og stiller statuer af hende på alteret.

Jamen er det da ikke den eneste rimelige tanke, at Kristus efter at have tiltrådt sit kongedømme i Himlen ved Faderens højre hånd har givet sin moder en stilling, der nogenlunde svarer til den, som katolikkerne siger, at hun har? Hvad andet er det egentlig, vi forestiller os? Eller undgår vi at forestille os noget?

Han, som sagde til røveren: "I dag skal du være med mig i paradís" – han, som var det eneste rigtige menneske, der har levet på denne side syndefaldet, mangler han de sønlige følelser, som vi hos alle andre anser for en af de værdifuldeste menneskelige egenskaber? Mon han ikke fortsat opfylder kærlighedens lov og ærer sin Fader og sin moder?

Ja det er bare spørgsmål, det er ikke for at lave katolsk propaganda. Der er vel nogenlunde lige så meget liv og lige så megen død i Romerkirken i dag som i vor danske folkekirke. Men man føler tit, at der er så me-

get, Helligånden vil give os og ikke kan komme til at give os, fordi vi standser op ved gamle skel og historiske grupperinger.

Vi er ikke ydmyge nok. Vi er ikke bibeltro nok. Vi er ikke reformatoriske nok. Den tanke er på ingen måte fjern, at vejen til den nye forståelse af og kærlighed til Israel, som mange af os så gerne så vokse i kirken i dag, går gjennom en fornyet forståelse af og ærbødighed for Maria fra Nazareth, Jesu Kristi moder. Jamen så kan det da ikke nytte, at vi lader os standse af, at det ligner noget, de tror på i Rom. Hvad er det for et hovmod hos os?

"Den Mægtige har gjort store ting imod mig. Helligt er hans navn; og hans barmhjertighed varer fra slægt til slægt over dem, som frygter ham. Han har øvet væld med sin arm: splittet dem, der er hovmodige i deres hjertes tanker; stormænd har han stødt fra troner og løftet småfolk op i højhed; hungrige har han mættet med gode gaver og sendt rige tomhændede bort".

Gud helbrede hovmodet i vort hjertes tanker.

Gud tage vor falske rigdom fra os, at han ikke skal sende os tomhændede bort.

DE NORSKE BISPER OM KVINDELIGE PÆRSTER

Citeret fra meddelelser "Fra Prestelaget For Bibel og Bekjennelse" nr. 1, marts 1970.

I SEPTEMBER 1969 sendte styret for FBB følgende skriv til Bispemøtet: "På grunn av de samvittighetskonflikter som er oppstått ved ordinasjoner av kvinner til prester i vår kirke, vil FBBs styre henstille til bispekollegiet om snarest mulig å drøfte på hvilken måte enhvers samvittighet i dette vanskelige spørsmål kan bli trygget.

Som det nå er, uten retningslinjer fra kirkelig hold, skaper denne tjeneste konflikter og samvittighetspress som flere av prestene og kirkens lege medlemmer ikke alltid er sterke nok til å bære. Ved slike retningslinjer kan det undgås at mange i praksis nødes til å akseptere en tjeneste som de ikke har tro for et etter Guds ord".

FBB styre har 11. des. mottatt følgende svar fra Bispemøtet som vi her gjengir in extenso:

Kvinnelige prester. Svar til Prestelaget for Bibel og bekjennelse.

Bispemøtet har behandlet FBBs henvendelse av 25. september 1969 om retningslinjer i forbindelse med de samvittighetskonflikter som er oppstått ved ordinasjoner av kvinner til prester i Den norske kirke.

I spørsmålet om kvinnelige prester står to motstridende syn overfor hverandre: Noen mener at ordinasjon av kvinner til presteembetet i siste instans strider mot Guds ord. Andre mener at det ikke er noe i Guds ord som hindrer prestatjeneste ved kvinner, og at en forskjellig behandling av kvinnelige og mannlige søkere skygger for selve evangeliet.

I denne faktiske situasjon vil det hos begge parter kunne inntre ekte samvittighetskonflikter. Ingen må nødes til å handle mot sin samvittighet når en kjenner seg forpliktet på Guds ord. Her må det vises respekt til begge sider.

De som er motstandere av kvinnelige prester må ikke pålegges alter- eller prekefellesskap med kvinnelige prester. I menighetene bør det sørges for at ingen ved kirkelige handlinger mot sin overbevisning må betjenes av kvinnelige prester.

Når det på den annen side spørres om praktisk-administrativt samarbeid bør dette kunne utføres, og forøvrig bør det i alle saker legges vinn på at arbeidet innen menigheten ikke hindres.

Spørres det om deltakelse f. eks. i presteforeninger og kursvirksomhet bør dette ordnes i likhet med bestemmelsene i Presteforeningens lover som stiller alle teologisk utdannede likt, uavhengig av spørsmålet om ordinasjon og presteembetet.

Bispemøtet, hvis deltagere som kjent representerer ulike syn på spørsmålet kvinnelige prester, står sammen om å anbefale disse retningslinjer. Skulle det på noe hold innen kirken gjøre seg gjeldende sterke ønsker om justering eller komplettering av disse retningslinjer, vil vi være villige til å overveie alle rimelige bemerkninger med sikte på eventuelt å komme tilbake til saken.

* * *

Det som vi først og fremst vil si i vår kommentar til bispekollegiets svar er en takk for forståelsen for vår samvittighetsnød, vi som er bundet i en skriftforståelse som ikke kan se ordinasjonen av kvinner til prestatjeneste som forenelig med Guds ord. Vi tror det vil føles som en stor lettelse for mange når det nå fra høyeste kirkelig hold tydelig er sagt: "De som er motstandere av kvinnelige prester må ikke pålegges alter- eller prekefellesskap med kvinnelige prester. I menigheten bør det sørges for at ingen ved kirkelige handlinger mot sin overbevisning må betjenes av kvinnelige prester". — Dette er klare og kloke ord, som vil gjøre sin gode virkning i fleres situasjon. Det vil bli lettere å følge sin samvittighet, særlig for dem som er svake og som står under opinionspress.

I et nytt brev, som FBBs styre har tilstilet bispemøtet i mars, og hvor vi takker for ovenanførte brev, gjør vi oppmerksom på et forhold som vi håper bispene også snarest mulig må avklare. Opprettelsene av de nye kateketstillinger kan komplisere forholdet, idet det ikke er klart hvordan kateketene (hvorav flere blir kvinner) skal vigsles, og hvordan deres status skal være i forhold til presteembetet.

KOLLEGEPLADSER

FOR MANDLIGE THEOLOGER I KØBENHAVN

COLLEGIUM TRINITATIS, som er et lille privat kollegium for teologer – fortrinsvis begyndere – som vil forberede sig til præstetjenesten i den danske kirke, venter at få et par værelser ledige til sommer. Kollegiet, som har til huse i en bygning lige ved universitetet, er især beregnet for studenter, der ønsker at holde deres udgifter nede på et minimum for mest muligt at undgå for meget ekstraarbejde ved siden af studierne; men som heller ikke stiller for store krav til komfort. Værelserne er derfor små, men hyggelige og velindrettede; de har alle fjernvarme. Der findes desuden læsestue med tidsskrifter, thekøkken, hobbyrum og huskapel, hvor kollegianerne skiftes til at holde morgen- og aftenandagt i tidebønnens liturgiske form. Kollegiet, hvis bestyrelse udelukkende består af præster, som selv har boet der i deres studietid, vil ikke bare være et billigt bosted, (for tiden 85 – 115 kr. mdl.) men et hjemsted for et kristent kammeratskab samlet om fælles studium og andagtsliv. Om eventuel optagelse kan man henvende sig direkte til kollegiet, adresse: Collegium Trinitatis, Købmagergade 52, 1150 København K. Telefon Palæ 1737.

RETREAT

14. - 16. september i Mariadøtrenes kloster, Nordisk Sambo, Kollund.

I første nummer af Re-formatio for i år fremkom en indbydelse til retreat i Kollund 9. til 11. marts. Denne retreat måtte opgives p. g. a. manglende tilslutning. Vi forsøger nu at gennemføre retreat 14. til 16. september i år. Jeg vil gerne understrege, at enhver er velkommen til at tage del i denne retreat. Indmeldelse må ske til undertegnede sognepræst Johs. M. Nielsen, Englandsvej 330, 2770 Kastrup, telefon (01) 50 01 14.

Retreaten består af stilhed, gudstjenester, tidebønner, meditation og hvile. Der bliver lejlighed til privat skriftemål. Det første fælles måltid bliver mandag den 14. september kl. 18. Retreaten slutter med måltidet kl. 12 onsdag den 16. september. Prisen for deltagelse er kr. 75. Deltagelse omfatter hele retreaten.

Johs. M. Nielsen

KIRKEDAGE

5. - 7. september i København, Enghave kirke.

PROGRAMUDVALGET meddeler, at sidste hånd er ved at blive lagt på programmet, som vil blive udsendt med næste nr. af Re-formatio.

Her skal lige nævnes, at man begynder med messe kl. 11 lørdag den 5/9. Samme eftermiddag taler depotforvalter, kaptajn Emanuel Andersen, Lyngby om: Hvorfor jeg går til messe om søndagen. Om aftenen den 5/9 taler pastor Edmund Jensen, Ormslev om: Helgener.

Søndagsprogrammet er ikke færdigt endnu.

Om mandagen den 7/9 indbydes til præstekonvent, som indledes med messe kl. 9, hvorefter professor, dr. theol. Bent Noack forelæser over "Den stakkels uægte Markus - slutning."

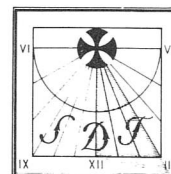
SELSKABET DANSK TIDEGÆRD

SOMMERMØDET holdes i Løgumkloster fra mandag den 22. juni til lørdag den 27. juni. Det endelige program er nu udsendt, og vi nævner heraf følgende:

"Lovsang", foredrag af biskop Johs. W. Jacobsen – "Bønsliv i den ortodokse kirke", pastor Arne Bugge – sangtimer og studiekredse ved dr. theol. Finn Viderø, organist, mag. art. Torben Schousboe – børnekorsinstruktion, hørelære ved statsprøvet musikpædagog Gjertrud Rosenkilde Larsen, korinstruktion ved korleder Ellinor Nyrop Strenge og domorganist Ethan Rosenkilde Larsen. Ved korinstruktionen medvirker Sct. Olai Domkirkes Drengekor og Virum Kirkes Drenge- og Pigekor. Rundbordssamtale, "Hvorfor holder vi gudstjeneste?", pastor Poul Exner, amanuensis Gerhard Pedersen, forfatterinden Anna Sophie Seidelin, stud. theol. Erik Strid og ordstyrer, sognepræst Per Aagaard.

Kirkemusik i Løgumkloster kirke: Orgelaften med Finn Viderø – kirkespil og korsang med korene fra Sct. Olai og Virum.

Yderligere oplysninger om sommermødet, som koster kr. 260 for enkeltværelse + mødegebyr kr. 65, gives af sekretariatet for Selskabet Dansk Tidegærd, Marienlyst Allé 11, 3000 Helsingør.

RESERVERET POSTVÆSENET

HAR DE HUSKET

- * at forny Deres abonnement for 1970?
- * at man kan tegne sig for et 5-års abonnement for 100 kr. og dermed undgå prisstigninger?
- * at et gaveabonnement på Re-formatio er en god og særpræget gaveidé?

RE - F O R M A T I O nr. 3 maj 1970 13. årgang

Erich Alshauge: Jeg tror på Helligånden	42
B. Riisgaard: Kommentar: Kvantitet eller kvalitet?	44
Poul Hoffmann: Ægte og uægte konflikt	47
Poul Exner: Debat-gudstjeneste	49
Per Dolmer: "Herrens bord"	50
Poul Hoffmann: Mariæ bebudelse 1970	52
Periskop: De norske bisper om kvindelige præster	56
Meddelelser	58

RE - F O R M A T I O udsendes af en kreds af præster i den danske kirke.
Redaktør (ansvarshavende): Sognepræst B. Riisgaard, Vestre Fjordvej 61, 9000 Ålborg. Telefon: Ålborg (08) 13 69 90.

I redaktionen iøvrigt: Pastor C. B. Hansen, Elmesvinget 14, 9000 Ålborg; kreditforeningsfuldmægtig Preben Kunst, Lukas Plads 8, 8000 Århus C.; sognepræst Sigurd Mejndor, Hyllested, 8400 Ebeltøft; pastor O. Lund Pallesen, Rustenborgvej 5, 2800 Lyngby; sognepræst Poul Ulsdal, 6893 Hemmet.

Ekspedition: RE-FORMATIO v/stud. theol. Ejlf Kristensen, Kurlands-gade 3, 3. th., 2300 København S. Postgiro 8 81 42. (Besked kan modtages på telefon (01) 50 84 28). — Bladet kommer i mindst 8 numre årligt og koster 20 kr. (studerende 15 kr.). — Grafik: Knud Nørholm. Sats: Anders Studsgård på IBM Bold Face. — Tryk: J. A. Petersen & K. C. Christensen.